

การร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

Participation in Political Demonstration of Burapha University Students

สาธิตา สัตยพันธ์ (Sathiya Sattayaphan)¹

โชติสา ขาวสนิท (Shotisa Cousnit)²

วิเชียร ต้นศิริกงคด (Vichien Tansirikongkhon)³

ไพฑูรย์ โพธิสว่าง (Paithoon Bhothisawang)⁴

¹นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Master of Political Science Program Students, Faculty of Political Science and Law,

Burapha University

²ดร., ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Dr., Lecturer of Department of Political Science, Faculty of Political Science and Law,

Burapha University

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร., ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

Asst. Prof. Pol. Capt. Dr., Lecturer of Department of Political Science,

Faculty of Political Science and Law, Burapha University

⁴ศาสตราจารย์ ดร.

Professor, Dr.

E-mail: 63910079@go.buu.ac.th¹, shotisa@go.buu.ac.th², copcoon@hotmail.com³,

prof.dr.pitoonpo@hotmail.com⁴

Received: 8 January 2024

Revised: 12 June 2024

Accepted: 21 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์
1) เพื่อศึกษาขั้นตอนและรูปแบบในการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา 2) เพื่อศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นการใช้วิธีดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีจำนวน 8 คน และเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ มีจำนวน 369 คน

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า การชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาจะมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนสอดคล้องกับสถานการณ์ สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต เยาวชนในพื้นที่บางแสน การชุมนุมทางการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของการตั้งเวทีปราศรัย และการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ มีการกำหนดตารางเวลาของกิจกรรม สถานที่ต้องมีความเหมาะสม มีการวางระบบจัดการกับอุปกรณ์ มีการวางแผนสำรอง และมีการประเมินความเสี่ยงของทีมงานก่อนการจัดการชุมนุมทางการเมืองอยู่เสมอ และผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า สาขาวิชาแตกต่างกัน การร่วมชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในมหาวิทยาลัย และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน การร่วมชุมนุมทางการเมืองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มี 2 ปัจจัย คือ ด้านความต้องการทางสังคม และด้านความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถนำมาเขียนเป็นรูปสมการ ได้ดังนี้ การร่วมชุมนุมทางการเมือง = $0.637 + 0.393$ (ด้านความต้องการทางสังคม) + 0.305 (ด้านความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง)

คำสำคัญ: การชุมนุม, การเมือง, นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

This research titled “participation in political demonstrations of Burapha University students” purposes to 1) study the steps and forms of participation in political demonstrations of Burapha University students 2) study the factors affecting participation in political demonstrations of Burapha University students. This research employs a qualitative method with a sample of 8 people and a quantitative method with a sample of 369 people.

The qualitative study results have shown that participation in political demonstrations of Burapha University students has clear goals according to situations. In line with the target group of students and youth in the Bang Saen area, most political rallies are in the form of setting up stages for speeches, expressing symbols and organizing schedules of activities. The locations must be appropriate. There is a system setup to manage equipment. There is a backup plan and a team risk assessment is always carried out before holding a political participation rally. The quantitative study results have shown that the fields of study were different participation in political rallies was significantly different at 0.05, in line

with the set assumptions. As for gender, age, year of study, membership in university activity groups and awareness of political news, participation in political rallies was not different at the statistical significance level of 0.05, not in accordance with the set assumptions. There are two different factors affecting the participation in political demonstrations of Burapha University students: social needs and esteem needs for the significantly difference at 0.05 according to the set assumptions. This can be written as an equation as follows: participation in political demonstrations = $0.637 + 0.393$ (social need) + 0.305 (esteem needs).

Keywords: Congregation, Politics, Burapha University Students

บทนำ

การชุมนุมสาธารณะนั้นถือเสมือนเป็นสิ่งที่สะท้อนวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพื่อแสดงพลังแห่งเจตจำนงร่วมกัน ต่อฝ่ายผู้ที่จะสามารถทำให้เป้าประสงค์ของกลุ่มคนสำเร็จลงได้ สิทธิในการชุมนุมจึงเป็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ (ปณิษฐ์ ปทุมวัฒน์, 2552, หน้า 169-179)

กิจกรรม “จุดเทียน (เขียนสันติภาพ)” เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ โดยการรวมตัวกันใส่เสื้อสีขาว จุดเทียน แสดงออกถึงการต่อต้านการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมทางการเมือง ทั้งจากฝ่ายรัฐ และฝ่ายผู้ชุมนุม (ชยุดม พันธุ์สุวรรณ, 2561)

รัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 เป็นการปลุกให้นิสิตนักศึกษาปัญญาชนกลุ่มใหญ่ “ส่ดุ้งตื่นขึ้น จากภาวะหลับใหล” การตื่นตัวของนิสิตนักศึกษาแต่ละแห่ง มีจำนวนคนเพียงเล็กน้อย แต่มีกระจัดกระจายอยู่ในวิทยาเขตทั่วประเทศ การตื่นตัวทางประชาธิปไตยแพร่กระจายไปในหมู่นิสิตนักศึกษาเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว (ประชาไท, 2558)

ก่อนจะมีการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 ได้มีการชุมนุมของ “กลุ่มคนอยากเลือกตั้ง” และ “ไม่เลื่อนเลือกตั้ง” ของนักศึกษาในหลายสถาบัน และภายหลังการเลือกตั้งได้มีการยุบพรรคอนาคตใหม่

การยุบพรรคอนาคตใหม่เป็นกรวดเล็ก ๆ ก้อนแรกที่ถูกโยนลงใส่ผิวมหาสมุทร จุดเริ่มต้นของเรื่องราวบนเส้นเวลา ปรากฏการณ์ “ปลดแอก” ของ “ราษฎร” เริ่มมีการเดินขบวนในมหาวิทยาลัย และโรงเรียนหลายแห่งทั่วประเทศ (รุ่งฤทธิ์ เพ็ชรรัตน์, 2566)

ในปี พ.ศ. 2563 กลุ่ม “เยาวชนปลดแอก” นำโดยสหภาพนักเรียน นิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) เคลื่อนไหวแสดงความไม่พอใจต่อรัฐบาลมาตั้งแต่ช่วงต้น พ.ศ. 2563 แล้วต้องหยุดไปเนื่องจากสถานการณ์โควิด - 19 หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในประเทศไทยคลี่คลาย กลุ่มเยาวชนปลดแอกได้จัดการชุมนุมที่ได้รับความนิยมอย่างมาก (รุ่งนภา พิมมะศรี, 2563)

ในส่วนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพานั้น มีความสนใจในการเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมืองเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้น เช่น กิจกรรมจุดเทียนเขียนสันติ มหาวิทยาลัย

บูรพา, การแขวนป้ายผ้าและโปรยใบปลิวที่มีข้อความทางการเมือง, การแสดงออกทางสัญลักษณ์เพื่อแสดงจุดยืนทางการเมือง, บูรพาไม่เลื่อนเลือกตั้งในปี 2562, วังไถ่ลงบางแสน, จุดเทียน เขียนคืน ความยุติธรรม, แฟลชม็อบบูรพาตามหาประชาธิปไตย, ผูกโบว์ขาวหน้าตึกคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, แฟลชม็อบหน้ามหาวิทยาลัยบูรพา, การชุมนุมในการเรียกร้องให้หยุดคุกคามสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นต้น และมีนิตินางกลุ่มที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับจังหวัด เช่น ม็อบแหลมแท่น มินิคาร์ม็อบ เป็นต้น และมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองระดับประเทศที่มีการรวมตัวกันในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะนิตินางคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ ซึ่งมีการเรียนเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การบริหาร และกฎหมาย จึงให้ความสนใจในการติดตามข่าวสารการเมืองเป็นอย่างมาก และมีความกระตือรือร้นที่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมืองเป็นจำนวนมาก ต่อเนื่องหลาย ๆ การชุมนุมทางการเมือง และบางกิจกรรมนิตินางคณะดังกล่าวก็เป็นผู้ริเริ่มการชุมนุมทางการเมืองนั้น ๆ ขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาขั้นตอนและรูปแบบในการร่วมชุมนุมทางการเมืองว่าเป็นอย่างไร และสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาระดับปริญญาตรี (วิทยาเขตชลบุรี) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนและรูปแบบในการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง

ในประเทศไทยมีการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้น จากข้อเรียกร้องที่แตกต่างกันไปตามยุค ตามสมัย และนักศึกษาเป็นแกนนำหลักในหลาย ๆ การชุมนุม

ในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ เกิดการชุมนุมกลางแยกราชประสงค์ โดยกลุ่ม นปช. หลังการเลือกตั้งในสมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ได้มีการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. ในช่วงปลาย พ.ศ. 2556 จนถึงกลาง พ.ศ. 2557 เพื่อต่อต้านรัฐบาลยิ่งลักษณ์ รวมถึงคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรมให้กับ “ทักษิณ ชินวัตร” (ปฐนิมา, 2563)

กิจกรรม “จุดเทียน (เขียนสันติภาพ)” เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ โดยการรวมตัวกันใส่เสื้อสีขาว จุดเทียน แสดงออกถึงการต่อต้านการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมทางการเมือง ทั้งจากฝ่ายรัฐและฝ่ายผู้ชุมนุม โดยส่วนใหญ่ของกิจกรรมมีนัยยะแฝงของการเรียกร้องให้ใช้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา และยุติวิกฤติการณ์ทางการเมืองอย่างสันติ (ชยุตม์ พันธุ์สุวรรณ, 2561)

รัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 เป็นการปลุกให้นิสิตนักศึกษาปัญญาชนกลุ่มใหญ่ “ส่ดั่งต้นขึ้นจากภาวะหลับใหล” การตื่นตัวของนิสิตนักศึกษาแต่ละแห่ง มีจำนวนคนเพียงเล็กน้อย แต่มีกระจัดกระจายอยู่ในวิทยาเขตทั่วประเทศ (ประชาไท, 2558)

หนูนเลือกตั้ง “ไม่เลื่อนเลือกตั้ง” ด้าน “ศิลปากรเสรีเพื่อประชาธิปไตย” นัควาครูบรรยายลี “เขียนเพื่อเลือกตั้ง เขียนเพื่อสิทธิ” ที่สะพานทับแก้ว ม.บูรพา รวมตัวค้านเลื่อนเลือกตั้ง พร้อมจัด “เลือกตั้งจำลอง” ด้าน ม.อ.หาดใหญ่ ร่วมชูจุดยืน “ไม่เลื่อน ไม่ล้ม ไม่ต่อเวลา” จัดเลือกตั้งเพื่อให้ประเทศกลับสู่ประชาธิปไตย 17 มกราคม พ.ศ. 2562 กิจกรรมรณรงค์ “ไม่เลื่อนเลือกตั้ง” ของกลุ่มนักศึกษาหลายสถาบัน ทั้งที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ (ประชาไท, 2562)

ในปี พ.ศ. 2563 กลุ่ม “เยาวชนปลดแอก” นำโดยสหภาพนักเรียน นิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) เคลื่อนไหวแสดงความไม่พอใจต่อรัฐบาลมาตั้งแต่ช่วงต้น พ.ศ. 2563 แล้วต้องหยุดไปเนื่องจากสถานการณ์โควิด - 19 หลังจากที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในประเทศไทยคลี่คลาย กลุ่มเยาวชนปลดแอกได้จัดการชุมนุมที่ได้รับความนิยมอย่างมาก (รุ่งนภา พิมมะศรี, 2563)

แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนและรูปแบบในการร่วมชุมนุมทางการเมือง

การวางแผนการทำงานโดยคำนึงถึงเงื่อนไขความเสี่ยงที่เกิดขึ้น การจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความเหมาะสม คู่มือ “Direct Action Handbook” ซึ่งมีการเรียบเรียงและแปลเป็นภาษาไทยโดย ภักดี วีระภาสพงษ์ ได้นำเสนอเทคนิคในการรับมือความรุนแรงในกรณีต่าง ๆ ไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้ 1. กำหนดเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน 2. กำหนดรูปแบบการชุมนุม 3. วางแผนรายละเอียดกิจกรรมและการทำไทม์ไลน์กิจกรรม 4. หากมีการตั้งเวทีปราศรัยควรแบ่งบทบาทหน้าที่ 5. เลือกสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสม 6. วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ วางระบบในการดูแลรับผิดชอบ 7. วางแผนสำรองและรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน 8. การรับมือกับสถานการณ์หลังจบการชุมนุม และ 9. การจัดตั้งทีมงานและมีการประเมินความเสี่ยงของทีมงานร่วมกัน (ชลธิชา แจ่มเร็ว, 2563, หน้า 28-31)

รูปแบบในการร่วมชุมนุมทางการเมือง การร่วมชุมนุมทางการเมือง เป็นกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ ไม่ว่าจัดเป็นการชุมนุมแบบอยู่กับที่ เช่น การประชุมสาธารณะ แพลชม็อบ การประท้วง การชุมนุมแบบเคลื่อนที่ การเดินทางด้วยยานพาหนะเป็นกลุ่ม และการประท้วงด้วยการขับจี๊แบบช้า ๆ การยืนยันทิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก รวมทั้งการเลือกรูปแบบการแสดงออกซึ่งความเห็น โดยไม่มีการแทรกแซงอย่างไม่ชอบด้วยเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นการประท้วงเชิงสัญลักษณ์ (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, ม.ป.ป.)

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการชุมนุมทางการเมือง

เนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมีการอธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

แนวคิดของ เลน ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่เป็นแรงจูงใจให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ดังต่อไปนี้ (ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง, 2559, หน้า 203-204)

1. มนุษย์ต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือทางวัตถุ
2. มนุษย์มีความต้องการทางจิตใจ
3. มนุษย์ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลกความรู้เกี่ยวกับที่มาของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อพวกเขา

4. มนุษย์ต้องการลดแรงกดดันภายในจิตใจ
5. มนุษย์มีความต้องการแสวงหาอำนาจเหนือคนอื่น
6. มนุษย์ต้องการที่จะปกป้องรักษา และเพิ่มพูนความรู้สึกที่มีเกียรติให้กับตนเอง

การร่วมชุมนุมทางการเมืองอาจมีปัจจัยในเรื่องความต้องการของปัจเจกบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แนวคิดความต้องการของมนุษย์ที่เป็นที่รู้จักกันกว้างขวางและเป็นที่น่าสนใจ คือ เรื่องความต้องการตามลำดับขั้น (Hierarchical Needs) ของ มาสโลว์ (Maslow อ้างถึงใน ไพฑูรย์โพธิ์สว่าง, 2559, หน้า 201-203) ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นไปตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

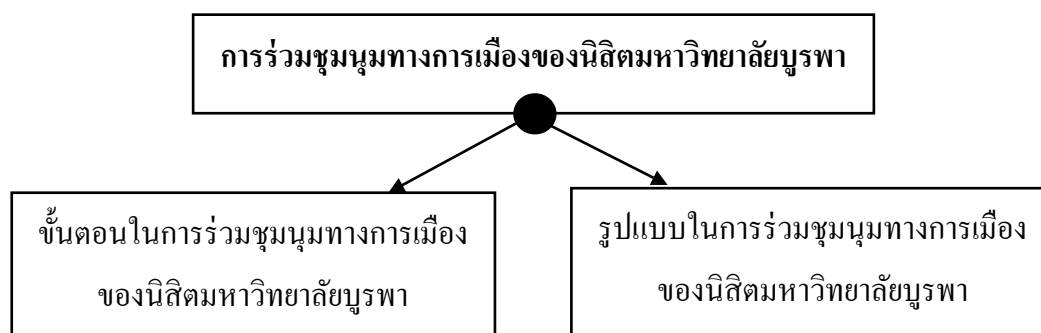
1. ความต้องการทางด้านสรีระร่างกาย (Physiological Needs) เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ ความต้องการขับถ่าย เป็นต้น
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety or Security Needs) เช่น ความต้องการอยู่อาศัยในที่ที่ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย โรคภัยไข้เจ็บ ความต้องการมีงานทำ มีรายได้ที่มั่นคง เป็นต้น
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เช่น ความต้องการมีเพื่อน กลุ่มเพื่อน สังคมในครอบครัวญาติมิตร และกลุ่มเพื่อนในชุมชน เป็นต้น
4. ความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง (Esteem Needs) เช่น ความต้องการได้รับรางวัลจากการแข่งขัน ความต้องการมีชื่อเสียงในวงวิชาชีพ เป็นต้น
5. ความต้องการบรรลุถึงสัจจะแห่งตนเอง (Self-Actualization Needs) เช่น ความต้องการทำความเข้าใจต่อความหมายของชีวิต ความต้องการเข้าใจถึงหลักคำสอนศาสนา เป็นต้น

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow is Theory of Need Gratification) มาสโลว์ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน สายพิน ปั่นทอง, 2565, หน้า 145-159) 1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ต้องการจัดความเจ็บป่วย และต้องการรักษาความสมดุลของร่างกาย 2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) คือ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ชอบอยู่อย่างสงบ

มีระเบียบวินัย ไม่รุกรานผู้อื่น ความต้องการระดับนี้อาจแยกเป็น 1) ความมั่นคงในครอบครัว การมีบ้าน
แข็งแรงปลอดภัย มีความรักใคร่ปรองดองกันในครอบครัว 2) ความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ มีรายได้
ยุติธรรม งานไม่เสี่ยงอันตราย ผู้บังคับบัญชาดีมีความยุติธรรม 3) มีหลักประกันชีวิต เช่น มีผู้ดูแลเอาใจใส่
ยามชรา ยามเจ็บไข้ 3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Need)
ประกอบไปด้วยความต้องการมีเพื่อน ความต้องการการยอมรับจากกลุ่ม ต้องการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม
และต้องการความรู้สึกว่าสังคมเป็นของตน 4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงและความภาคภูมิใจ (Self-
Esteem Need) ได้แก่ ต้องการยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอ ต้องการเกียรติยศชื่อเสียงจากสังคม ต้องการ
นับถือตนเอง ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น และต้องการความมั่นใจในตนเอง และรู้สึกตนเองมี
คุณค่า 5. ความต้องการตระหนักในตนเอง (Self-Actualization Need) ได้แก่ ต้องการรู้จักตนเอง ยอมรับ
ตนเอง ต้องการรู้จักแก้ไขตนเองในส่วนที่ยังบกพร่อง พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง
ต้องการค้นพบความจริง พร้อมทั้งเปิดเผยตนเองโดยไม่มีการปกป้อง และต้องการเป็นตัวของตัวเอง
ประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง

กรอบแนวคิดนำ

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดแบบสัมภาษณ์จากคู่มือการ
จัดการชุมนุมโดยสงบเพื่อความหวังของวันพรุ่งนี้ โดยชลธิชา แจ่มเร็ว ที่ได้มีการสรุป คู่มือ “Direct Action
Handbook” โดย <https://organizingforpower.wordpress.com/> ที่มีการเรียบเรียงและแปลภาษาไทย โดย
ภัทวดี วีระภาสพงษ์ (ชลธิชา แจ่มเร็ว, 2563, หน้า 28-31)

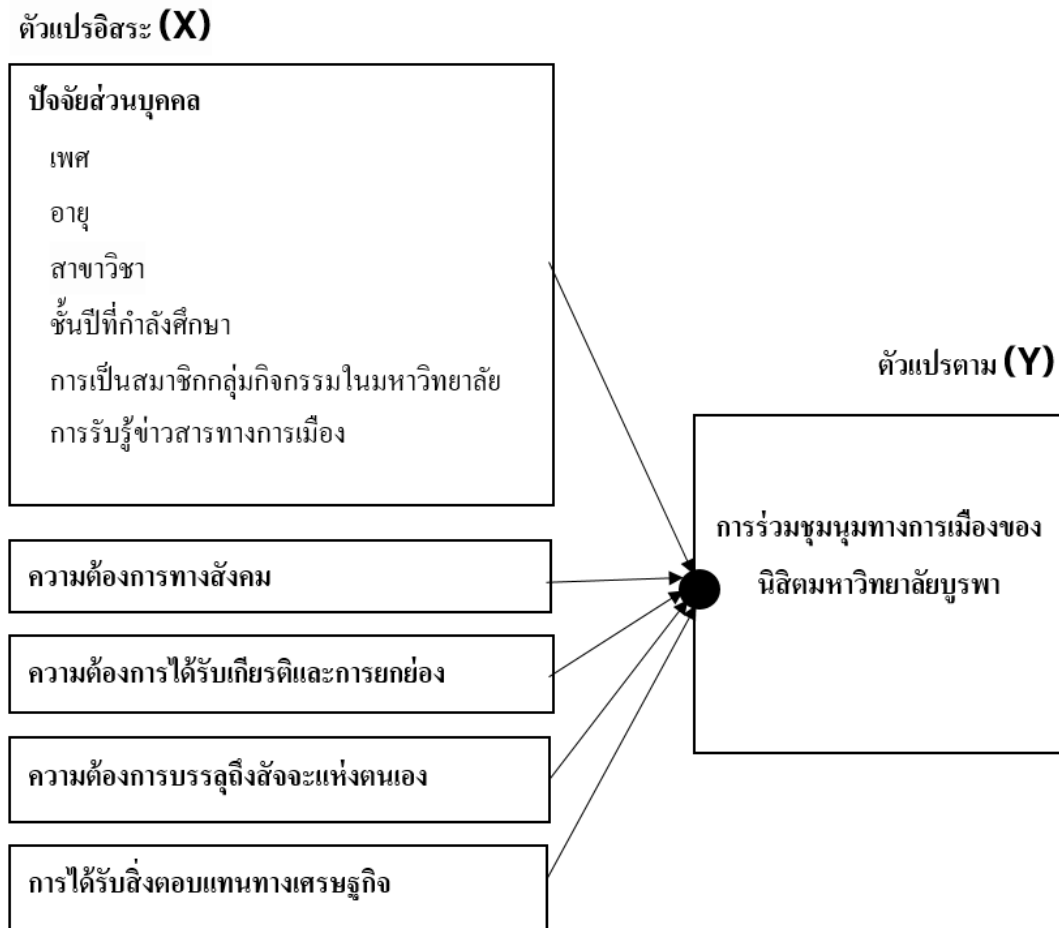

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดนำ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการศึกษาและตัวแปร
ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แนวคิดความต้องการตามลำดับขั้น ของ มาสโลว์ (Maslow อ้างถึงใน ไพฑูรย์ โพธิสว่าง,

2559, หน้า 201-202) และแนวคิดความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่เป็นแรงจูงใจให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของ เคน (ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง, 2559, หน้า 203-204) ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีเพศที่แตกต่างกันจะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน
2. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีอายุที่แตกต่างกันจะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน
3. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีสาขาวิชาที่แตกต่างกันจะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน
4. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีชั้นปีที่กำลังศึกษาที่แตกต่างกันจะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน
5. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ต่างกันจะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

6. นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน
7. ความต้องการทางสังคมมีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
8. ความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่องมีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
9. ความต้องการบรรลุถึงสัจจะแห่งตนเองมีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
10. การได้รับสิ่งตอบแทนทางเศรษฐกิจมีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่อง การร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นการใช้วิธีดำเนินงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งการศึกษาแต่ละรูปแบบจะใช้แนวทางการดำเนินการวิจัยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาขั้นตอนและรูปแบบในการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ระดับปริญญาตรี (วิทยาเขตชลบุรี) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ หรือนุคคลภายนอก จำนวน 8 คน ที่มีส่วนร่วมในการจัดให้เกิดการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เป็นการสัมภาษณ์แบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การใช้แนวคิด ทฤษฎี เป็นต้น และนำมาสร้างข้อสรุปเพื่อวิเคราะห์ในเรื่องนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ระดับปริญญาตรี (วิทยาเขตชลบุรี) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 3,408 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามานะ (Yamane, 1973, หน้า 726 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง, 2561, หน้า 394) จากนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ระดับปริญญาตรี (วิทยาเขตชลบุรี) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ 3,408 คน เมื่อคำนวณแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเป็นจำนวน 369 คน เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้อ้างไว้ข้างต้นแล้ว ดำเนินการหาจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างแต่ละสังกัดสาขาวิชาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ระดับปริญญาตรี (วิทยาเขตชลบุรี) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อให้เกิดการกระจายตามหลักความน่าจะเป็นให้ได้มากที่สุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น

3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ สถิติการวิเคราะห์แบบแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ค่า F-test และสถิติ Regression การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนและรูปแบบในการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นการตอบวัตถุประสงค์ ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

การกำหนดหัวข้อประเด็นข้อเรียกร้องและเป้าหมายที่จะใช้ในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น มีความสำคัญต้องมีธงที่ชัดเจนในใจ เพื่อที่จะสื่อสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่มีปัญหาเหมือนกัน มีการกำหนดจากประเด็นที่เป็นกระแสหลักในขณะนั้นเป็นไปตามสถานการณ์ ในการชุมนุมทางการเมืองแต่ละครั้งต้องดูทิศทาง การเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่กระทบต่อตัวผู้ร่วมชุมนุม เพราะต้องอาศัยการกำหนดเป้าหมายและข้อเรียกร้องที่นิสิตมีความเห็นพ้องด้วยเพื่อให้คนกลุ่มใหญ่เกิดความสนใจในการเข้าร่วมการชุมนุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรรยง ผิวพ่อง และศุภวัฒนากร วงศ์ธนาสุ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการชุมนุมทางการเมือง พบว่า การชุมนุมทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องมีประเด็นหรือเงื่อนไขทางการเมืองเกิดขึ้นก่อนเสมอเมื่อต้องการให้การชุมนุมทางการเมืองประสบผลสำเร็จได้ วิธีการจัดการชุมนุมทางการเมืองควรเริ่มตั้งแต่ การวางแผนและกำหนดเป้าหมายการชุมนุมที่ชัดเจน

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมืองนั้น มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มนิสิต เยาวชน นักเรียน ในพื้นที่บางแสนส่วนใหญ่จึงเป็นนิสิตในมหาวิทยาลัยบูรพา เพราะเป็นกลุ่มที่รู้สึกว่ามีจุดสนใจร่วมกัน มีวัฒนธรรมบางอย่างร่วมกัน มีประเด็นปัญหาเหมือนกัน เป็นกลุ่มที่สามารถสื่อสารและมีความเข้าใจกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ วิโชค วิธโน (2555) ในพฤติกรรมการเมืองเบื้องต้น พบว่า กลุ่มคนที่เข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง หรือเคลื่อนไหวทางการเมืองเกิดขึ้นจากการที่กลุ่มคนเหล่านี้มีลักษณะร่วมกันในทางการเมืองด้วยกัน

การเลือกรูปแบบที่จะใช้ในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น รูปแบบการชุมนุมมักมีความสอดคล้องกับแนวทางการเคลื่อนไหวจากทางกรุงเทพมหานครที่เป็นพื้นที่การชุมนุมหลัก การชุมนุมก็จะแบบตั้งเวทีปราศรัย หากไม่มีผู้ปราศรัยก็จะเปลี่ยนรูปแบบการชุมนุม เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เช่น การเขียนป้ายผ้า ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย และต้นทุนต่ำ หรือไปยืนตามที่ต่าง ๆ การโปรยใบปลิว การไปชูป้ายประท้วง ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ หากต้องการสร้างรูปแบบการชุมนุมที่มีพลังมากขึ้นก็

ต้องมีผู้สนับสนุนเพื่อให้เรามีทรัพยากรในการขับเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ชลธิชา แจ่มเร็ว (2563) ในคู่มือการจัดการการชุมนุมโดยสงบเพื่อความหวังของพวงนี้ พบว่า การกำหนดรูปแบบการชุมนุม เช่น ชุมนุมตั้งเวทีปราศรัย ชุมนุมเดินขบวน ชุมนุมแฟลชม็อบมีการคำนึงถึงทรัพยากร และความพร้อมมากน้อย เพียงใดในการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ เช่น งบประมาณ อุปกรณ์ เครือข่าย และการระดมทีมงาน

การวางแผนการดำเนินกิจกรรมและกำหนดการในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น จะเริ่มต้นจากประเด็นที่ใช้เป็นข้อเรียกร้องในการชุมนุมทางการเมือง มีการทำตารางเวลากิจกรรมว่ามีการเริ่มต้นและสิ้นสุดในเวลาไหน มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอน หากเป็นการชุมนุมแบบตั้งเวทีปราศรัยจะมีการกำหนดลำดับของผู้ปราศรัย ลำดับหัวข้อที่ผู้ปราศรัยจะสื่อสาร และมีการวางแผนรับมือกับสถานการณ์ล่วงหน้า ซึ่งเจ้าหน้าที่จะเป็นตัวแปรหลักที่ทำให้ตารางเวลากิจกรรมที่วางไว้มีการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรรองลงมาจะเป็นในเรื่องของสถานที่ ตัวแปรสุดท้ายคือผู้เข้าร่วม และผู้ที่เชิญมาปราศรัย ซึ่งการแก้ไขสถานการณ์ล่วงหน้าจะมีทีมเฉพาะในการประเมิน และแก้ไขสถานการณ์แบบเหตุการณ์ต่อเหตุการณ์ เพื่อให้การชุมนุมมีความต่อเนื่อง เมื่อจบกิจกรรมก็มีการสรุปหรือการถอดบทเรียนจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการชุมนุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรรยง ผิวพ่อง และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการชุมนุมทางการเมือง พบว่า วิธีการจัดการชุมนุมทางการเมืองควรเริ่มตั้งแต่ การวางแผนและกำหนดเป้าหมายการชุมนุมที่ชัดเจน แกนนำการชุมนุมมีความน่าเชื่อถือและมีประสบการณ์ทางการเมือง มีการระดมผู้เข้าร่วมการชุมนุมอย่างเป็นระบบ สถานที่และทรัพยากรสำหรับการชุมนุมมีพร้อมที่เอื้อต่อการจัดการชุมนุม การจัดการข้อมูลและการสื่อสารที่ครอบคลุม มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการชุมนุมที่รัดกุม และมีงบประมาณที่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการชุมนุม

การดำเนินการในการจัดการชุมนุมทางการเมืองในรูปแบบเวทีการปราศรัยนั้น ก่อนที่จะจัดการชุมนุมขึ้นจะมีการประชุมเพื่อลงมติออกความเห็นในส่วนของประเด็นที่จะใช้ปราศรัยร่วมกันระหว่างทีมงาน และผู้ที่ร่วมปราศรัย มีการแบ่งประเด็นและเรียงลำดับของการขึ้นปราศรัย โดยประเด็นที่จะนำขึ้นปราศรัยจะผ่านการพิจารณาจากทีมกรองข้อมูลเพื่อประเมินความเสี่ยงของประเด็นการปราศรัยนั้น ๆ สอดคล้องกับงานของ ชลธิชา แจ่มเร็ว (2563) ในคู่มือการจัดการการชุมนุมโดยสงบเพื่อความหวังของพวงนี้ พบว่า หากมีการตั้งเวทีปราศรัย ควรแบ่งหน้าที่ทั้งผู้คุมเวที ผู้ปราศรัยและกำหนดข้อตกลงถึงเนื้อหา ประเด็นที่ใช้ในการปราศรัย เทคนิคของผู้ปราศรัยแต่ละคนมีสไตล์การปราศรัยที่ต่างกันจึงควรจัดลำดับให้เหมาะสมกับแต่ละคน

การเลือกสถานที่ในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจึงมีการจัดการชุมนุมทางการเมืองในพื้นที่ของมหาวิทยาลัย เพราะสามารถรวมตัวกันได้ง่าย และ พ.ร.บ. เกี่ยวกับการชุมนุมก็เอื้อต่อการใช้พื้นที่ในมหาวิทยาลัยในการจัดการชุมนุมทางการเมือง เพราะการชุมนุมทางการเมืองในมหาวิทยาลัยไม่ต้องจดแจ้งการชุมนุม และการเลือกสถานที่ที่ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เข้าร่วมหรือเลือกสถานที่ตามความเหมาะสมกับปัญหาที่ต้องการจะสื่อสาร ซึ่งอีกสิ่งหนึ่งที่

สำคัญต่อการเลือกสถานที่คือรูปแบบกิจกรรม สอดคล้องกับงานของ ชลธิชา แจ่มเร็ว (2563) ในคู่มือการจัดการการประชุม โดยสงบเพื่อความหวังของพຽ່ງนี้ พบว่า การเลือกสถานที่จัดกิจกรรมที่เหมาะสมหรือเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย และรูปแบบกิจกรรม ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ สถานที่จัดกิจกรรมควรง่ายต่อการดูแลความปลอดภัยในระหว่างการชุมนุม

การจัดการกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น แตกต่างกันไปตามหน้าที่ที่มีการแบ่งฝ่าย เช่น ตำแหน่งการ์ดจะมีอุปกรณ์เป็นหมวก ไฟฉาย วิทยุสื่อสาร ตำแหน่งสวัสดิการจะมีอุปกรณ์เป็นอาหาร น้ำ ตำแหน่งพยาบาลจะมีอุปกรณ์เป็นอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตำแหน่งเวทีจัดกิจกรรมจะมีอุปกรณ์เป็นเครื่องเสียง สคริปงาน อุปกรณ์ที่ใช้หลังเวที ตำแหน่งประสานงานทั่วไปจะมีอุปกรณ์เป็นพรอพในงาน ป้ายผ้า เป็นต้น และอุปกรณ์จะมีการเก็บและนำมาใช้ซ้ำในการจัดการชุมนุมในครั้งต่อ ๆ ไป เพื่อประหยัดในเรื่องของงบประมาณ สอดคล้องกับ งานของ ชลธิชา แจ่มเร็ว (2563) ในคู่มือการจัดการการประชุม โดยสงบเพื่อความหวังของพຽ່ງนี้ พบว่า จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ วางระบบในการดูแลรับผิดชอบอุปกรณ์เหล่านี้

การวางแผนประเมินการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น จะมีการประชุมวางแผนก่อนจัดการชุมนุมทางการเมืองขึ้น มีการจัดตั้งทีมประเมินสถานการณ์ ซึ่งเป็นทีมที่มีหน้าที่ประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า และระหว่างการชุมนุมมีทีมตัดสินใจ ซึ่งมีหน้าที่ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีการสร้างฉันทามติร่วมกัน เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างดี สอดคล้องกับงานของ ชลธิชา แจ่มเร็ว (2563) ในคู่มือการจัดการการประชุม โดยสงบเพื่อความหวังของพຽ່ງนี้ พบว่า ในการจัดกิจกรรมและการชุมนุมมีการกำหนดเงื่อนไข และโครงสร้างการตัดสินใจ/สร้างฉันทามติร่วมกันในกรณีฉุกเฉิน ก่อนการเริ่มจัดกิจกรรมหรือการชุมนุม มีทีมอำนวยการในการตัดสินใจกรณีฉุกเฉิน ซึ่งทำหน้าที่หลักในการดูภาพรวมกิจกรรม และสร้างแนวทางข้อตกลงหรือเพดานในการตัดสินใจเบื้องต้นให้แก่ทีมอำนวยการในการตัดสินใจกรณีฉุกเฉินได้

การแบ่งบทบาทหน้าที่จัดสรรทีมงานในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ มีความยืดหยุ่นสูง ขึ้นอยู่กับความถนัดและความสนใจของแต่ละคน เช่น ฝ่ายเครื่องเสียง ฝ่ายความปลอดภัย ฝ่ายสวัสดิการ ฝ่ายดูภาพรวม ฝ่ายเจรจากับเจ้าหน้าที่ เป็นต้น หากเป็นการชุมนุมที่อยู่ในที่ตั้งไม่เคลื่อนย้าย ทีมงานก็จะมีการแบ่งเป็น ทีมกำกับเวที ทีมปราศรัย ทีมสวัสดิการ ทีมรักษาความปลอดภัย ทีมเจรจา ทีมตัดสินใจ ทีมพยาบาล แต่หากมีการชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายก็จะมีทีมเพิ่ม เช่น ทีมการ์ดที่มีประสบการณ์ ทีมล่วงหน้า ทีมปิดถนน ในมหาวิทยาลัยเองก็มีการร่วมงานกันระหว่างกลุ่มนักศึกษา สโมสรนิสิต หรือกลุ่มอิสระกลุ่มอื่น ๆ ในพื้นที่จะมีการประชุมวางแผนล่วงหน้าร่วมกันแต่ละกลุ่มที่ได้มาทำงานร่วมกันจะรับผิดชอบหน้าที่ในส่วนไหน เช่น กลุ่มสโมสรนิสิต จะมีส่วนในการเป็นผู้นำนิสิต สามารถเจรจากับมหาวิทยาลัยได้ รู้กฎระเบียบการจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัย กลุ่มอิสระกลุ่มอื่น ๆ จะมีทรัพยากรในการจัดการชุมนุม มีรูปแบบในการจัดการชุมนุม รู้ถึงขั้นตอนการจัดการชุมนุม รวมไปถึงมี

การขอความร่วมมือกับองค์กรเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรสำนักข่าวต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือหรือขอทรัพยากรในการจัดการชุมนุมทางการเมือง สอดคล้องกับงานของ ชลธิชา แจ่มเร็ว (2563) ในคู่มือการจัดการชุมนุมโดยสงบเพื่อความหวังของพหุนี พบว่า ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องให้ความสำคัญต่อการจัดตั้งทีมงานที่มีความเหมาะสมมีประสิทธิภาพตามรูปแบบกิจกรรม และมีการประเมินความเสี่ยงของทีมงานร่วมกัน เราควรมีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของทีมงานสำหรับสถานการณ์ที่จำเป็น การจัดตั้งทีมงานนั้น ขึ้นอยู่กับรูปแบบกิจกรรมที่เราจัดขึ้น และการประเมินสถานการณ์ของเรา

การประเมินความเสี่ยงของทีมงานในการจัดการชุมนุมทางการเมืองนั้น ต้องเริ่มประเมินก่อนที่จะมีการจัดการชุมนุมทางการเมืองขึ้น โดยมีการร่วมกันประชุมเพื่อประเมินความเสี่ยงของทีมงาน การประเมินจะเริ่มจากประเด็นที่ต้องการสื่อสารที่ต้องหาวิธีการสื่อสาร การประเมินความเสี่ยงทางด้านจิตใจ การดูแลสภาพจิตใจจึงเป็นเรื่องสำคัญ การประเมินความเสี่ยงด้านตำแหน่งหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งหน้าที่ที่มีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทีมงานทุกคนต้องมีการประเมินความพร้อมของตัวเอง การประเมินความเสี่ยงด้านทางกายภาพ เช่น การแต่งตัว มักจะใส่เป็นสีดำ เพราะเจ้าหน้าที่จะจับสังเกตยาก และการประเมินด้านโซเชียลมีเดียมีการใช้แอปพลิเคชันที่มีความปลอดภัยเชิงข้อมูล หากไม่มีเครื่องมือสื่อสารจริง ๆ ทางทีมงานจะมีการวางแผนสัญลักษณ์ทางกายภาพที่ใช้สื่อสารกันไว้ก่อน เช่น สัญลักษณ์มือ หรือมีสถานที่ที่จะนัดรวมกันไว้ก่อน เป็นต้น สอดคล้องกับงานของ ชลธิชา แจ่มเร็ว (2563) ในคู่มือการจัดการชุมนุมโดยสงบเพื่อความหวังของพหุนี พบว่า ในการชุมนุมแต่ละครั้ง ทีมงานทุกคนจำเป็นต้องประเมินความเสี่ยงและวางแผนความปลอดภัยในกายภาพ ดิจิทัล และสภาพจิตใจของตนเอง การประเมินความเสี่ยงและวางแผนความปลอดภัยของแต่ละคน มีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน เช่น จุดอ่อน สักยภาพของแต่ละคน บริบททางการเมืองสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นการตอบวัตถุประสงค์ ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จากการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า มี 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมือง คือ ด้านความต้องการทางสังคมมีผลไปในทิศทางบวก และด้านความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่องมีผลไปในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาเขียนเป็นรูปสมการถดถอยที่คำนวณโดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Unstandardized Coefficients หรือ B) ได้ดังนี้

การร่วมชุมนุมทางการเมือง = $0.637 + 0.393$ (ด้านความต้องการทางสังคม) $+ 0.305$ (ด้านความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง)

จากสมการข้างต้นแสดงว่า การร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีค่าพื้นฐานอยู่ที่ 0.637 ปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา คือ ถ้านิสิตมีความต้องการทางสังคมเพิ่ม ก็จะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ในทางเดียวกันถ้านิสิตมีความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่องเพิ่ม ก็จะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ไพฑูรย์ โปธิสว่าง (2559, หน้า 201-202) ในการเลือกตั้ง : เลือกผู้นำและผู้แทน อธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนน และการได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง คือ ทฤษฎีแนวคิดความต้องการตามลำดับขั้น ของ มาสโลว์ ซึ่งมี 5 ขั้น ได้แก่ 1. ความต้องการทางด้านสรีระร่างกาย 2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย 3. ความต้องการทางสังคม 4. ความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง และ 5. ความต้องการบรรลุถึงสัจจะแห่งตนเอง เป็นแรงจูงใจให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งการร่วมชุมนุมทางการเมืองก็เป็นหนึ่งในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเช่นกัน โดยผลการศึกษาดังกล่าวของ มนูญชัย รัตนบุรานนท์ และศิวัช ศรีโกกลางกุล (2564) ได้ศึกษาเรื่องเหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลาย ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาล ประกอบไปด้วย ด้านอุดมการณ์ส่วนบุคคล ด้านสังคมโซเชียลมีเดีย และด้านการรับรู้ความเสี่ยง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันทำให้การร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ F-test (One Way Analysis of Variance) พบว่า สาขาวิชาที่แตกต่างกัน การร่วมชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงต้องวิเคราะห์หาค่าความต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า นิสิตที่มีสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จะมีการร่วมชุมนุมทางการเมืองที่แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ สาขาวิชานิติศาสตร์กับสาขาวิชารัฐศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่า สาขาวิชามีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา และนิสิตสาขาวิชานิติศาสตร์จะมีค่าเฉลี่ยการร่วมชุมนุมทางการเมืองน้อยกว่า นิสิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ ส่วนเพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในมหาวิทยาลัย และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกัน การร่วมชุมนุมทางการเมืองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจกล่าวได้ว่า เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในมหาวิทยาลัย และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ไม่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี แบนถนนอม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ภาควิชา ที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การแสดงปัจจัยที่มีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา แสดงลำดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า มี 2 ปัจจัย คือ ด้านความต้องการทางสังคม ซึ่งมีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลไปในทิศทางบวก ซึ่งเป็นไป

ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และด้านความต้องการได้รับเกียรติ และการยกย่อง ซึ่งมีผลต่อการร่วมชุมนุมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลไปในทิศทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอภิปรายได้ว่า ถ้านิสิตมีความต้องการทางสังคมเพิ่ม คือ ความต้องการกลุ่มคนรู้จักเพิ่มเติม ได้รับการยอมรับจากกลุ่มบุคคลที่มาร่วมชุมนุมทางการเมืองด้วยกัน ได้แสดงความคิดเห็นของตนเองร่วมกับกลุ่มบุคคลที่มาร่วมชุมนุมทางการเมืองด้วยกัน และความต้องการที่รู้สึกว่าจะสังคมส่วนใหญ่มีแนวคิดทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกันจากการร่วมชุมนุมทางการเมือง ก็จะทำให้มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ในทางเดียวกันถ้า นิสิตมีความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่องเพิ่ม คือ มีความต้องการได้รับเกียรติและชื่อเสียงจากผู้ที่มาร่วมชุมนุมทางการเมืองด้วยกัน ความต้องการภูมิใจในตนเองที่ได้เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง ความต้องการได้รับการชื่นชมนับถือจากผู้ที่มาเข้าร่วมการชุมนุมด้วยกัน ความต้องการความมั่นใจ และรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ก็จะทำให้มีการร่วมชุมนุมทางการเมืองเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะด้านผู้จัดและผู้เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง

1. การทำให้เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมืองให้มีผู้เข้าร่วมมากยิ่งขึ้น ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และข้อเรียกร้องที่มีความหลากหลายประเด็นในการจัดการชุมนุมทางการเมืองให้ผู้ร่วมการชุมนุมได้ออกความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ให้ผู้ร่วมชุมนุมคนอื่นยอมรับ รับฟังเพื่อเพิ่มความต้องการทางสังคม และความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง
2. ผู้ร่วมชุมนุมทางการเมืองควรมีการประเมินตนเองว่าพร้อมรับความเสี่ยงในการร่วมชุมนุมทางการเมืองได้ในระดับใด เพื่อวางแผนสำหรับสถานการณ์ และผลที่เกิดขึ้นจากการร่วมชุมนุมทางการเมืองได้อย่างดี
3. ผู้ร่วมชุมนุมควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตให้เป็นไปตามสิทธิเสรีภาพ ไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองตามสิทธิเสรีภาพ และมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัยบูรพา ควรจัดพื้นที่ในการให้สิทธิเสรีภาพนิสิตในการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อให้ นิสิตได้แสดงความคิดเห็นบนเวทีการเมือง มีความรู้สึกได้รับการยอมรับจากกลุ่มที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกันเพื่อเพิ่มความต้องการทางสังคม และความต้องการได้รับเกียรติและการยกย่อง
2. มหาวิทยาลัยบูรพาควรจัดเวทีวิชาการทางการเมืองที่มีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ และให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็น ถกเถียงในประเด็นทางการเมืองที่ตนมีความสนใจ เพื่อให้ นิสิตได้เข้าใจถึงแก่นของปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ช่วยทำให้นิสิตนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับการชุมนุมทางการเมืองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและขั้นตอนในการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการร่วมชุมนุมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาในจังหวัดชลบุรีในสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาสร้างเสริมความเข้าใจถึงปัจจัยที่ทำให้ นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง

รายการอ้างอิง

- ชยุตม์ พันธุ์สุวรรณ. (2561). ขบวนการนักศึกษาหายไปไหน: การเปลี่ยนแปลงของขบวนการนักศึกษาไทยในช่วงความขัดแย้งทางการเมือง พ.ศ. 2549 - 2557. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชลธิชา แจ่มเร็ว. (2563). คู่มือการจัดการชุมนุมโดยสงบ เพื่อความหวังของพวงนี้. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.amnesty.or.th/files/9416/0040/8427/ptffinal.pdf>
- ปณิษฐ์ ปทุมวัฒน์. (2552). หลักเกณฑ์ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับแนวการจัดการจัดระเบียบ “การชุมนุมสาธารณะ”. จุลนิติ, 6(4), 169-179.
- ประชาไท. (2558, 6 มีนาคม). สรุปรบทเรียน 22 พ.ค. 2557 (4): ขบวนการนิสิตนักศึกษา. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://prachatai.com/journal/2015/03/58235>
- ประชาไท. (2562, 17 มกราคม). หุ่นเลือกตั้ง “ไม่เลื่อนเลือกตั้ง” ที่ ม.เชียงใหม่-ศิลปากร-ม.บูรพา-ม.อ. หาดใหญ่. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://prachatai.com/journal/2019/01/80586>
- ปฐมนิมา. (2563, 24 สิงหาคม). ย้อนรอยมือไทย เลื่อนคนองแผ่นดิน สู่จุดเปลี่ยนยุคเทคโนโลยี เพื่อปู ระดมมวลชน. ไทยรัฐออนไลน์. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/1913672>
- ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง. (2559). การเลือกตั้ง: เลือกผู้นำและผู้แทน. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://ebook.buu.ac.th/index.php?r=book-detail%2Fdownload-file-pdf&bid=101&pid=138>
- ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง. (2561). การทำวิจัยทางสังคมศาสตร์ (หลักการ วิธีปฏิบัติ สถิติ และคอมพิวเตอร์). วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://ebook.buu.ac.th/index.php?r=book-detail%2Fdownload-file-pdf&bid=110&pid=246>

สาธิตา สัตยพันธุ์ โชติธรา ขาวสนิท วิเชียร ตันศิริคงคล และไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง

มนัญชัย รัตนบุรณนัท และสิวัช ศรีโกกลางกุล. (2564). เหตุผลของการชุมนุมเคลื่อนไหวด้านรัฐบาลของนักเรียนระดับมัธยมปลาย ในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์* มจร, 9(1), 401-415.

ขรรยง ผิวฟ่อง และศุภกัณณกร วงศ์ชนวสุ. (2558). การจัดการชุมนุมทางการเมือง. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, 4(2), 218-234.

รุ่งนภา พิมมะศรี. (2563, 28 กันยายน). *ทบทวนประวัติศาสตร์ อ่านข้อเรียกร้อง “มือบ้นักศึกษา” จากอดีตถึงปัจจุบัน*. ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/d-life/news-528775>

รุ่งฤทธิ์ เพ็ชรรัตน์. (2556, 20 กุมภาพันธ์). *21 กุมภาพันธ์ 3 ปี ยุบพรรคอนาคตใหม่ จุดเริ่มต้นชุมนุมทางการเมือง 2563*. Thairath Online. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/102808>

วิโชติ วัฒนโณ. (2555). *พฤติกรรมการเมืองเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สายพิณ ปั่นทอง. (2565). องค์ประกอบความต้องการจำเป็นพื้นฐานที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุในสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 14(27), 145-159.

สาวิตรี แบนถนอม. (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล. (ม.ป.ป.). *มาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับเสรีภาพในการชุมนุม*. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2567, เข้าถึงได้จาก <https://www.amnesty.or.th/our-work/assembly/1669/>